GOD. XXV BROJ 8 BEOGRAD, AVGUST 1956 CENA 20 DIN.

BLAGOVEST

VERSKI MESEČNIK

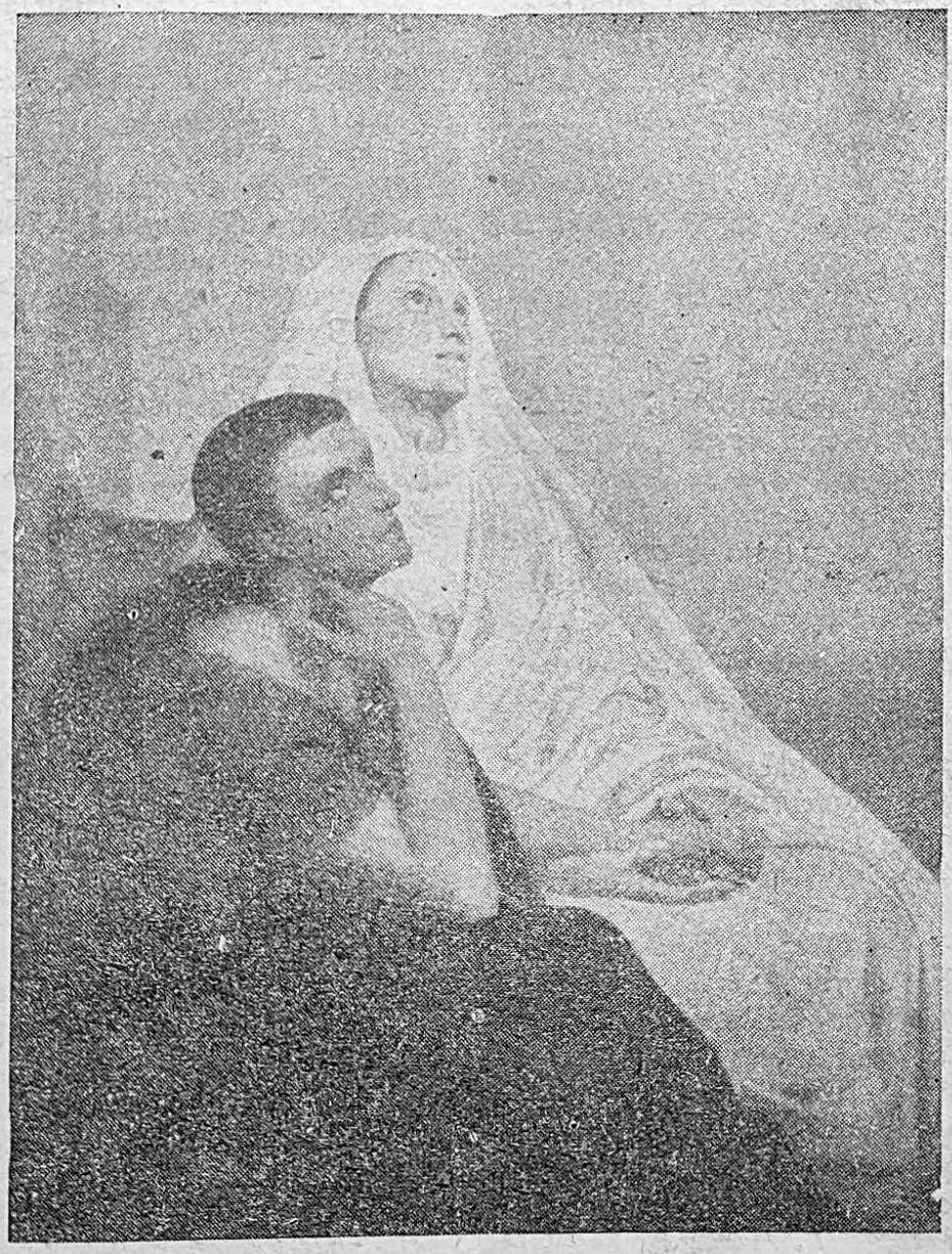

ARY SCHEFFER: Sveti Avgustin sa svojom majkom svetom Monikom

Monika dvaputa je majka svetom Avgustinu, pošto ga je rodila i svetu i nebesima. (Iz Oficija sv. Monike)

Tko ne pozna Svetog Pisma, ne pozna Krista

NEIZRECIVO IME

Nekako početkom 15. stoljeća prije Krista započeo je Mojsija svoj pastirski život među Madijanitima. Tu se i priženio madijanitskom šejku i svećeniku Jetru. Kroz duge godine nastavljao je Bog pripravu budućeg vođe odabranog naroda. A taj je narod međutim i dalje trpio od egipatskog nasilja. Mojsija je brižljivo ispitivao karavane, što su dolazile iz Egipta, da dozna štogod o svojoj braći. Jednog dana mora da mu je srce zakucalo od radosti: novi je faraon došao na prijestolje. Možda će on promijeniti položaj Hebreja.

To je doista bio čas od Boga odabran. Ali stvari nisu išle posve lako, ni odviše brzo. Najprije se Bog objavio Mojsiji u gorućem grmu, u pustinji. Ta je glasovita objava Božja opisana u knjizi Izlaska 3, 1—4, 17.

1. Bog se svom odabranlku tom zgodom na neki način najprije predstavlja. „Ja sam Bog oca tvojega, Bog Abrahamov, Izakov i Bog Jakovljev". Tim riječima Svevišnji povezuje novu objavu sa svim onim objavama, koje su primili već prije praoci izraelskog naroda. Bog ima, da tako kažemo, svoju „nebesku politiku", koju sigurno i mirno provodi kroz stoljeća. Nova etapa u pripravi spasenja ljudskog roda bit će sada ova: Izrael će izaći iz Egipta i doći u kanansku zemlju: „Zato sad idi! Šaljem te k faraonu. Izvedi narod moj, sinove Izraelove, iz Egipta!"

2. Mojsija po ljudsku sudeći baš nije sposoban za ovaj veliki pothvat. Plašljiv je, ne zna dobro govoriti, izmiče ispred poteškoća i gotovo kao da samo vidi pred sobom poteškoće. Sve gleda crno, rekli bismo malo modernije. Zato kao iznenađen pita Gospodina: „Kako, ja zar da idem k faraonu i da izvedem sinove Izraelove iz Egipta?" Kako se to i inače često događa u povijesti velikih Božjih pothvata, tako je i sada izabrana osoba po svojim naravnim sposobnostima ne baš dorasla budućoj dužnosti. Tako će se bolje pokazati, da se radi o Božjem djelu.

3. Bog daje Mojsiji prvi „znak", po kojem će se prepoznati, da se ovdje radi o Božjoj misiji: na gori, gdje sada Mojsija stoji, prikazat će Izraelci žrtvu Bogu, kad jednom slobodni napuste Egipat. Mojsiji to nije dosta. On pita Boga za njegovo ime. Imao je za to više razloga. U Egiptu je bilo poznato toliko lažnih bogova, a osim toga dolazio je Mojsija iz madijanitske zemlje. Tada mu Bog svečano odgovara: „Ja sam, koji jesam. Tako reci sinovima Izraelovim: Onaj ‚Ja sam' posla me k vama!" I opet dodaje, da je Bog poznat pod ovim imenom istovjetan s Bogom Abrahama, Izaka i Jakova.

Hebrejski se to ime Božje izgovara Jahve. Iz strahopočitanja Izraelci kasnije nisu to ime Božje izgovarali, nego su svaki puta mjesto njega u Svetom Pismu stavili riječ: Gospodin. Jahve je bilo za njih neizrecivo, neizgovoreno ime. U srednjem su vijeku neki učenjaci krivo pročitali to Božje ime na hebrejskom tekstu, dodavši naime neispravne samoglasnike hebrejskim suglasnicima. Tako smo došli do imena: Jehova. Ono se tu i tamo može još i danas čuti, no ispravno je čitanje tog imena samo Jahve.

4. Značenje ovog imena Božjeg vrlo je bogato. Mogao ga je očito odabrati samo onaj, koji je sebe potpuno poznavao. Jahve je onaj, koji postoji bez ikakve granice, bez omeđenja u prostoru i u vremenu. On je uvijek bio, on je onaj isti danas, koji će biti uvijek, kako to veli sveti Ivan u Otkrivenju: „Ja sam alfa i omega, govori Gospodin Bog, koji jest, koji bijaše, i koji će doći, svemogući" (1, 8).

Izraelci u Mojsijino vrijeme sigurno nisu odmah shvatili svu zamašitost ovog Božjeg imena. No shvatili su veliku ovu objavu ipak djelomično. Jahve je za njih bio onaj, koji je sve stvorio, koga nitko nije stvorio, koji je bio s njihovim pradjedovima, koji je sada obećao svoju pomoć, koji će ih i dalje štititi, koji će uvijek biti.

Oboružan ovim svetim Imenom, Mojsija zajedno s bratom Aronom ide k faraonu, da mu iznese prvu Božju zapovijed: „Pusti narod moj, da ide!"

Liturgijska obnova

CRKVENI NAMJEŠTAJ

Ambon — propovjedaonica

Đakon bi poljubio knjigu evanđelja prije nego bi uzašao na ambon. Biskup, odnosno svećenik, koji je služio svečanu sv. misu, poljubio bi evanđelje na ulazu u crkvu, prije službe božje. Evanđelje se i kadilo s tamjanom kao što je ostao običaj i danas. Za vrijeme čitanja svi prisutni stajali su otkrite glave. Ženske su i dalje ostale pokrite glave, pa i male djevojčice morale su staviti rupčiće. Vojnici su morali odložiti oružje i stajati mirno ili mačeve dignuti u vis na počast. Vjernici, koji su nosili štapove, da se podupru i naslone, a tih je bilo mnogo, jer u staro doba nije bilo u crkvama ni klupa ni klecala, već se molilo samo stojeći, morali su ih odložiti. Kad je đakon pročitao evanđelje i dok je silazio niz stepenice ambona, narod je gromko i radosno klicao: „Slava tebi, Isuse Kriste". Narod je osjećao realnu prisutnost Krista, koji po sv. evanđelju uvijek govori vjernim dušama i vječno je živ kao nekada u Galileji i Judeji. Lijepo je kazao Sv. Augustin: „Kad slušamo čitanje evanđelja, čini nam se, da slušamo prisutnoga Krista".

Đakon, noseći dostojanstveno knjigu evanđelja uvijek pokrivenih ruku (super planetam) iz počasti, dao bi najprije knjigu evanđelja i to otvorenu na poljubac svim višim i nižim svećenicima i klericima, osim biskupu, koji ju je već poljubio na samom ulazu u baziliku. Zatim bi zatvorenu knjigu dao na poljubac prisutnim vjernicima. Taj obred bio je vrlo slikovit i sugestivan. U oblacima miomirisnog tamjana, u sjaju svijeća i kandila bljeskala je knjiga evanđelja, obložena pločicama od zlata i srebra ili bjelokosti, ukrašena svečanim inicijalima, minijaturama i zlatnim i srebrenim slovima na pergameni ili papirosu grimizne boje. Dojam na vjernike bio je neopisiv, te nezaboravan. Danas je u liturgiji ostao običaj, da svećenik cjeliva evanđelje kad ga dovrši čitati u privatnim misama, za vrijeme pak svečane sv. mise, đakon ga pruža na cjelov biskupu, odnosno svećeniku-celebrantu.

Neke crkve imale su dva ambona, jedan za epistolu (poslanice i djela apostola), a drugi za evanđelje. Na svečanoj misi Pape služe dva đakona, jedan latinskog, a drugi grčkog obreda, koji pjeva evanđelje na grčkom jeziku. Đakoni su u kršćanskoj starini bili veoma čašćeni i među njima je bilo glasovitih mučenika (Stjepan, Lovro, Vincencij i drugi). Kod nas je bio glasoviti mučenik Sv. Demetrije (Dimitar), đakon svete kršćanske crkve u Srijemskoj Mitrovici (Sirmium) g. 304, a u starom Solinu (Salona) mučenik Sv. Septimije, đakon i sekretar biskupa Sv. Dujma (g. 304).

U srednjem vijeku, iza godine 1000, ambon mijenja ime, mjesto, značenje i strukturu. Zove se *„pulpit"* (pergamus), a u našem jeziku *propovjedaonica*. „Pulpitum" je latinska riječ i kod Rimljana je označivala svaku platformu na uzvišenijem mjestu, odakle se jedna osoba mogla bolje vidjeti i čuti. To je bilo mjesto, gdje su stajali rimski magistrati, kad bi sudili. Služilo je za razne ceremonije, za scenariju, na kojoj su čitali dramske i pjesničke ulomke glumci i pjesnici. Na njemu su stajale i knjige, a odatle je došla riječ „pult". U crkvenoj liturgiji on služi kao propovjedaonica, a na njemu se također prema raznim običajima pjeva evanđelje. Dok su amboni bili funkcionalno povezani sa prezbiterijem, sa glavnim oltarom i služili samo za đakona i biskupa, ovi novi pulpiti ili propovjedaonice bile su udaljene od glavnog oltara, postavljene na sredini crkve, naslonjene redovito na jedan pilastar (stup) centralne lađe ili pak osamljene. K njima se prilazilo preko skrivenih stepenica, a one su imale katkada stupiće, koji su ih podržavali, a katkada su visjele kao u zraku poput ptičjeg gnijezda ili kletke. Na pulpitima

se propovjedalo. Crkveni govori sa ambona ili sa biskupske katedre zvali su se „homilije“, a sada sa pulpita zovu se „predike“ ili propovjedi. Pulpiti su bili lijepo ukrašeni sa stupićima, kapitelima raznih dekorativnih forma, najviše sa životinjskim glavama, lišćem i fantastičnim biljem. Za stalak knjige redovito je bio isklesan kameni orao raširenih krila, simbol Sv. Ivana Evanđeliste. U doba romaničke umjetnosti propovjedaonice su dobile lijepe, elegantne, umjetničke forme kao u katedralama Splita i Trogira (XIII. v.). Ove su prostrane i služile su za više osoba. Na njima se nije samo propovjedalo ili čitalo evanđelje, već su se objavljivali pučanstvu zakoni i odredbe gradskog statuta, navlastito u doba, kad je biskup bio stvarni gospodar grada, a katedrala je bila ujedno i pučki parlamenat i sveučilište. Pulpit je služio i za liturgijske drame ili misterije, koji su se odigravali unutar same crkve, u vezi sa liturgijom, na blagdane Božića, Bogojavljenja i Uskrsa. Na njima su se i pjevale „aklamacije“ (mnogoljetstvije) za dugi život i pobjedu svjetovnih vladara i crkvenih starješina.

U XIII. vijeku pojavom t. z. „prosjačkih redova“ (Mendicantes), koje su osnovali Sv. Franjo i Sv. Dominik, podizanje propovjedaonica počelo se svugdje širiti. Ovi redovnici obnovili su crkveno govorništvo, koje je bilo zamrlo. U njihovim crkvama jednostavne i skromne arhitekture, velikog prostora, bez lađa i apsida, isticala se na osobiti način propovjedaonica u sredini crkve, da bude pristupačna vjernicima, da može svatko vidjeti i slušati propovjednika, odjevenog u grubo sivkasto odijelo franjevca poput ševe ili u crno-bijelo dominikanca poput lastavice. Ovi su propovjednici, vjerni svojim osnivačima, propovjedali gorljivo Krista i njegovo sveto evanđelje ljubavi i mira. To je bila novost i senzacija za ljude trinaestoga vijeka, vijeka katedrala, križarskih vojna i najvišeg uspona kršćanskih znanosti, pa je privlačila pozornost velike mase vjernika.

Propovjedaonice su postale novi, važni arhitektonski objekt u crkvama, i poslije velikog oltara (na kojemu je odsada stajao samo veliki Križ sa Propetim) njima se posvećivala osobita briga. One su se počele resiti slikama i relijefima iz Novoga Zavjeta, s likovima i simbolima evanđelista i glavnih kršćanskih kreposti. Redovito su bile postavljene na strani evanđelja i ako to nije propisno. U doba gotike, navlastito u Francuskoj i Njemačkoj, nad njima su se podizali baldakini u raznim kićenim oblicima. Veoma lijepe prizore iz Muke Isusove i iz života Majke Božje, što su bile najomiljenije teme propovjednika-redovnika, izradili su glasoviti majstori Nikola Pisano i Arnolfo di Cambio na propovjedaonicama mnogih crkava u Italiji. Umjetnost renesanse i baroka također je od propovjedaonica napravila monumentalna djela crkvene arhitekture i s tim pružila svjedočanstva o velikoj važnosti, značenju crkvenog govorništva, propovjedanja riječi Božje, koje je poslije Sv. Mise najozbiljniji i najplastičniji akt u liturgiji sv. Crkve, koji vjernike dovodi do Kraljevstva nebeskoga. Riječ Gospodinova ostaje u vijeke!

(Konac)

SV. IVAN KAPISTRANSKI

Uz 500 godišnjicu smrti branitelja Beograda 1456-23.X-1956

VII.

Turci su osvojili prve utvrde i svom snagom se bace prema drugom dijelu gornje tvrđave, koju je opasivao naokolo dubok jarak i jak bedem. Preko širokog jarka spajao je drugi dio utvrda dugačak most do gradskih vrata. Osvoje li Turci taj most, pobjeda je njihova.

U tili čas navali na most toliko mnoštvo Turaka, da je bio krcat, ali ih sa bedema pozdrave sakriveni križari kišom strelica, puščanih metaka i kamenja. Na vratima ih dočekaju golim mačevima. Nasta očajna bitka za most. Krv poteče potokom... Od krvi i svježeg mesa bio je krvavi most sav mastan.

Glavnina je turske vojske međutim napravila juriš preko širokog jarka, što su ga branitelji napunili smećem, granjem i slamom, pa se sve to mnoštvo penje na bedeme. Ne mare što ih sa bedema zasipavaju kamenjem, polijevaju smolom, biju i ubijaju branitelji Beograda. Viču, padaju, ali ih biva sve više. Stoji velika vika i gužva u tom jarku, koji vrvi kao ogromni mravinjak.

Uto nastupi preobrat. Najednom planu čitav jarak oko zidova uzduž i poprijeko. Požar! Kao da se pakao rastvorio! Krik, jauk iz tisuće grla od samrtnog bola! Jarak smrti! Križari su nanosili silu granja, pruća, slame, smole, sumpora uzduž zidova, pa sve na danu zapovijed odjednom zapale i saspu u onaj živi jarak ispod sebe. Osobito se istakle žene, što su neumorno donosile borcima municiju, smolu i vatru.

Gori jarak kao ognjeno more! Diže se nepodnosiv smrad od sumpora i pečenog turskog mesa... Panika zahvati turski juriš! Nitko više živ uteći ne može. Ili pada žrtvom mača ili izgori živ u jarku. Za kratko vrijeme se turski juriš pretvori u očajno povlačenje pod crnim oblakom dima, sumporne kiše i svakog smeća. Turci se povuku prema svojim utvrđenim položajima.

Iza neuspjelog juriša lukavi sultan hinio je uzmak i još potpuno netaknuta konjica čekala je na ravnici ispred utvrda napad križara. Sibinjanin je znao, da s neiskusnom vojskom ne smije proslijediti progon odbijene turske navale. Bojao se, da će oduševljeni križari učiniti nesmotren potez. Stoga je pod smrtnom kaznom zabranio, da se itko iz tvrđave udalji. Jednako je zabranio, da nijedan brodar ne smije nijednog vojnika prevesti bilo Savom bilo Dunavom.

Što je naslućivao, to se i dogodilo. Križari valjda izazvani, provale iz tvrđave i stanu u divljem naletu goniti Turke. Kapistranu bi naređeno da se smjesta prebaci preko Save u beogradsku tvrđavu, da pod svaku cijenu odvrati križare od gonjenja i da ih bezuvjetno prisili na povratak u tvrđavu. Kad je Kapistran stigao u tvrđavu, tada istom nasta silno oduševljenje među križarima. Oni su mislili, da je to upravo znak za navalu. Od silne vike i oduševljenja nisu ni slušali njegove riječi, nego se poput bujice slili prema turskim utvrdama. Kapistranu ne preosta drugo, nego da im se pridruži, da se štaviše stavi na čelo; gologlav, poduprt štapom, zavapi: „Isuse, Isuse“ — a to je uvijek bio znak za navalu — i tako se zametne nova, treća krvava bitka za Beograd, ništa manje žestoka i teška od prijašnje.

Ni turska konjica, ni mnogobrojni kopljanici ne odolješe križarskim strijelicama. Naskoro napuste sve svoje topništvo sa svom municijom. Križari se lako domognu ogromnog plijena. To ih toliko oduševi, da su proslijedili progon poraženog neprijatelja. Kapistran je stao na jedno uzvišeno mjesto, raširio ruke i hrabrio borce, da se junački bore. U oblacima i kiši strelica i metaka osta potpuno neozlijeđen.

Sibinjanin je uvidio, da se na terenu situacija promijenila i bio je prisiljen izmijeniti svoj plan. Naredi svojim ljudima, da osvojeno brojno topništvo odmah osposobe i stave u akciju. U vrlo kratko vrijeme 300 topova rigalo je vatru na svoje donedavne gospodare. Zbijeni turski redovi bili su idealna meta topovima. Krvavo rvanje potraja preko pet punih sati. Turci su konačno uzmicali i bježali glavom bez obzira.

Sam sultan Mehmed bio je u toj bitci ranjen u lijevi bok. Teško ranjena utovare ga u kola i s drugim ranjenim odličnicima, kolonom od 140 kola, u kasu ostave bojište. Veliki vezir Karadža pao je već kod prvog juriša na bedeme pogođen topovskim hitcem. Turska je vojska pred Beogradom doživjela nezapamćen poraz. Jezgra turske pješadije izgorjela je, u doslovnom smislu riječi, pred utvrdama u onom gorućem jarku. To je bio izvanredno vješto izveden plan Sibinjanina i Kapistrana. Na povlačenju Turci su spalili i preostalo brodovlje, da ne dopane u ruke križarima. Tako je tursko brodovlje izgorjelo. Rasulo Mehmedove vojne ekspedicije, da osvoji Beograd, bilo je neminovno. Car

se sa ostacima vojske povukao do Sofije, pa dalje do Drenopolja.

Kapistran je tražio od Sibinjanina, da se nastavi progon Turaka do Carigrada! Ta ne dugo iza ove pobjede kršćanske vojske piše Kapistranu u Beograd bosanski kralj Stjepan, da je uslijed ovog poraza „Turska na prodaju". I srpski despot Branković tražio je daljnji progon Turaka.

Sibinjanin se međutim nije nikako dao nagovoriti na takav pothvat. Proglasi završetak ratovanja, naredi, da se svi vrate u beogradsku utvrdu. Da ne dođe do pobune nezadovoljnih križara, u dogovoru s Kapistranom raspusti križarsku vojsku.

Beograd je oslobođen. Tri teške krvave bitke odlučile su u korist križara. Bitka na Dunavu i treća bitka na povlačenju turske vojske izvojštene su zaslugom Kapistrana i njegovom inicijativom.

Kalemegdan je sav iskićen zastavama u pjesmi i veselju gledao pobjedu i slavu.

(Nastavak u idućem broju)

NA GRANICI ZNANOSTI POČINJE VJERA

(Prema knjizi „Man does not stand alone" — „Čovjek ne živi sam") od A. Cressy Morrison, bivšeg predsedalka Akademije prirodnih znanosti u New Yorku. (Prijevod iz Das Beste aus Readers Digest, Juni 1949., str. 66–70.)

Stojimo tek u svitanju znanstvenog doba i već se sve jasnije očituje svakom novom znanstvenom spoznajom djelo jednog misaonog stvaralačkog duha. Kroz devedeset godina poslije Darwina učinjena su zamjerna otkrića, i mi smo u duhu znanstvene poniznosti i vjere, utemeljene na znanosti, na najboljem putu, da se sve više približimo spoznaji Boga.

Ja sa svoje strane nalazim sedam razloga svome vjerovanju.

I. *Na temelju nepobitnih matematičkih zakona možemo dokazati, da je naš svemir zamislio i izveo veliki tehnički um.*

Stavimo na pr. u džep deset komada novca, koje smo zabilježili brojevima od jedan do deset. Dobro ih promiješajmo, pa onda pokušajmo da ih vadimo u ispravnom redoslijedu od jednog do deset. Pri tom stavimo izvađen komad novca svaki put natrag i opet iznova dobro stresimo i izmiješajmo. Prema zakonu matematske vjerojatnosti znamo ovo: da ćemo najprije izvući novac broj jedan, postoji mogućnost u omjeru jedan prema deset. Da izvučemo redom novac broj jedan i broj dva, mogućnost je jedan naprama stotinu; a da izvučemo za redom brojeve jedan, dva i tri, taj je omjer jedan prema tisuću, itd. Mogućnost da ih izvučemo sve u ispravnom redoslijedu od jedan do deset, jednaka je tek u omjeru jedan prema deset milijardi!

Na sličan način možemo reći: Za opstojanje života na zemlji neophodno je potrebno toliko uvjeta, da se oni samim slučajem ne bi nikada mogli naći u međusobnom ispravnom odnosu. Zemlja se okreće oko svoje osi, brzinom od 1.600 km na sat. Da se okreće samo brzinom od 160 km na sat, naši dani i noći bili bi deset puta dulji, nego li su sada; sunčev žar takova dugog dana spalio bi našu vegetaciju, a sve ostalo raslinstvo smrzlo bi se u dugoj noći.

Nadalje: Temperatura površine sunca, tog vrela našeg života, iznosi oko 6.000 stupanja Celzijevih. Naša je zemlja udaljena od njega upravo toliko, da nas ova „Vječna vatra" grije upravo toliko, koliko je dovoljno i ne previše. Kad bi sunce slalo samo polovicu sadanje količine zraka, mi bismo se smrznuli; kad bi ih slalo za polovinu više, pretvorili bismo se u ugljen.

Naša godišnja doba posljedica su kosog položaja zemljine osovine, koja je nagnuta u kutu od 23 stupnja. Kad ne bi postojao taj naklon, oceanske bi pare prodrle na sjever i jug i ondje nagomilale čitave ledene kontinente. Da udaljenost našega mjeseca iznosi — recimo — osamdeset tisuća km namjesto njegove sadašnje stvarne udaljenosti, njegov bi utjecaj na plimu i osjeku bio toliki, da bi čitavi dijelovi zemlje bili dva puta preplavljeni na dan. Da je zemljina kora samo tri metra deblja, ne bi bilo kisika, bez kojega bi sav životinjski svijet morao uginuti. Da su oceani samo nekoliko metara dublji, bio bi sav ugljični dioksid i kisik apsorbirani i ne bi mogao postojati nikakav biljni život. A kad bi naša atmosfera bila znatno tanja, jedan dio meteora, koji sada svakodnevno u prostoru izgaraju na milijone, padao bi posvuda na zemlju i prouzročio bi požare.

To, kao i bezbroj drugih primjera, dokazuje, da je vjerojatnost, kojoj bismo život na našem planetu imali zahvaliti tek slučaju, samo u omjeru jedan prema milijonima.

II. *U bogatstvu sredstava i puteva, kojima život umije ostvariti svoje nakane, očituje se svevladarski um.*

Što je to život, još nitko nije dokučio. On nema teže ni prostornosti, ali ima snagu; korijen, što raste, razbija pećinu. Život je osvojio vodu, zemlju i zrak, svladao je elemente i prisilio ih, da razriješe svoje spojeve i nanovo ih oblikuju.

Život je kipar, koji formira svaku živu tvar; slikar, koji stvara nacrt svakom listu na svakom pojedinom stablu i koji bojadiše svaki cvijet. Život je muzika, koji je naučio svaku pticu da pjeva svoju ljubavnu pjesmu, i kukce, da se u koncertu svojih mnogovrsnih glasova sporazume.

Život je uzvišeni kemičar, on daje plodovima i mirodijama njihov ukus, ruži njezin miris, pretvara vodu i ugljičnu kiselinu u šećer i drvo, oslobađajući na taj način kisik, koji životinjskim bićima daje dah života.

Promotrimo jednu, gotovo nevidljivu kap protoplazme. Ona je prozirna, hladetinasta, sposobna da se kreće i da privlači sunčanu energiju. Ova pojedinačna stanica, ova prozirna kapljica krije u sebi klicu života i posjeduje sposobnost, da ovaj život dalje preda svim živućim stvarima, velikima i malima. Snage ove kapljice čudesnije su nego čitav naš biljni, životinjski i ljudski svijet, jer od nje proizlazi svaki život. Narav nije stvorila život; u vatri užareno kamenje i neslana mora nisu pružali za to nikakve pretpostavke. — Tko ga je dakle u toj kapljici probudio?

III. *Sjetila kojima je obdaren životinjski svijet nepobitno svjedoče o jednom dobrostivom Stvoritelju, koji je udijelio instinkt (nagon) neb.ojenim malim stvorovima, koji bi inače bili bespomoćni.*

Mladi losos ostaje godinama u moru, a onda se opet vraća u svoju zavičajnu rijeku. On putuje uzvodno upravo na onoj strani, u koju utječe pritoka, gdje se on nekoć rodio. Što ga tako nepogrešivo vodi natrag? Prenesemo li ga u koju drugu pritoku, odmah osjeća da je na krivom putu te nizvodno i natrag traži svoj put do glavne rijeke i skreće u struju, da svoju sudbinu vjerno ispuni.

Još se zagonetnije vladaju jegulje. Ti čudni stvorovi putuju u vrijeme zriobe iz svih ribnjaka i rijeka na zemlji — one iz Evrope putuju na tisuće milja daleko — a sve u pravcu bezdano dubokih voda kod Bermudskih Otoka. Tamo se vrijeste u miru. Mladi, koji ništa ne znaju i od čitavoga svijeta poznaju jedino vodenu pustoš, u kojoj se nalaze, opet kreću na put i nalaze svoj pravac ne samo k obali, otkud su došli njihovi roditelji, već i otud do rijeka, jezera i malih ribnjaka, tako da je svaka od ovih voda uvijek napunjena jeguljama. Nikad nije nijedna američka jegulja uhvaćena u Evropi niti koja evropska jegulja u vodama Amerike. Što više, priroda je produljila zriobu evropske jegulje za jednu i više godina, da se tako izjednači dulje putovanje. Otkud potječe poriv, impuls, koji je vodi?

Osa je svladala skakavca, iskopala rupu u zemlji i ubola ga na pravome mjestu, tako da on ne će pogiuti, nego se samo „onesvijestiti". Ostat će u životu i poslužiti — da tako kažemo — kao neka konzerva mesa. Osa će zatim snijeti jaja, ali tako, da joj djeca, kad se izlegu, mogu odmah gloda ti na insektu (kukcu), no opet ne tako, da ga usmrte, jer bi uginulo tijelo bilo smrtonosno i za njih. Majka leti zatim dalje i ugiba. Nikad ona ne vidi svoju djecu. Osa je

zaista, već od početka radila i to uvijek točno; jer inače osa uopće ne bi bilo. Takav zagonetni postupak ne može se protumačiti prilagođivanjem; on postoji već od početka.

IV. *Čovjek imade nešto, što je više nego životinjski instinkt (nagon) — to je sposobnost, da razumski i razborito promišlja (sudi).*

Nijedno drugo biće nije nikada pokazalo sposobnost, da može brojiti do deset ili da je barem shvatilo što znači deset. Instinkt je kao pojedinačni ton (zvuk) frule; doduše lijep, ali jednoličan. Ljudski mozak naprotiv obuhvaća sve tonove svih orkestralnih instrumenata. Suvišna je svaka druga riječ o ovoj četvrtoj točki. Zahvaljujući ljudskom razumu možemo shvatiti, da smo samo zato ono što jesmo, jer smo primili iskru sveopćeg Uma (inteligencije).

V. *Skrb za sve što živi očituje se u prirodnim pojavama, koje mi danas poznajemo, ali koje Darwin još nije poznavao — tako na pr. u čudesima gena.*

Geni su neizrecivo maleni. Kad bismo sakupili sve gene, iz kojih su nastali svi ljudi, što danas žive na svijetu, ne bismo s njima mogli napuniti ni naprškjak. A ipak ovi ultramikroskopski geni i njihovi drugovi kromozoni nalaze se u svakoj živoj stanici i oni jedini određuju sva ljudska, životinjska i biljna svojstva. Naprškjak je neznatna i mala posuda za sva ova silna individualna svojstva dviju milijarda ljudi. A to je činjenica. Kako je dakle moguće, da geni u tako neizmjerno malom prostoru kriju u sebi baštinjene sklonosti tolikih predaka i čuvaju psihološke sposobnosti svakog pojedinca?

U stanici je dakle klica razvoja, klica jedinstva; geni je sadržavaju i nose. Da nekoliko milijuna atoma, složenih u ultramikroskopski gen, može ovladati čitavim životom na zemlji, to je primjer duboko zamišljenog nacrta i prethodne skrbi, koja može izaći jedino i isključivo od jedne stvaralačke inteligencije (uma). Pred tim uzmiče svaka druga hipoteza.

VI. *Imajući u vidu štedljivost prirode, nameće nam se spoznaja, da samo beskonačna Mudrost može unaprijed vidjeti i voditi brigu toliko štedljivom oštroumnošću.*

Prije nekoliko godina zasadili su u Australiji neku vrstu kaktusa, da im posluži kao zaštitna ograda. Budući da u Australiji ne postoji nikakav kukac, koji bi bio neprijatelj tome kaktusu, ovaj se silno razbujao. Rastao je tako brzo, dok nije konačno prekrio područje u veličini Engleske, potisnuo stanovnike iz sela i grada i razorio im farme. Etnomolozi su na čitavom svijetu tražili obrambena sredstva i konačno otkrili jednog kukca (insekta), koji se isključivo hrani kaktusom. Ne našavši nikakvih neprijatelja u Australiji, taj se kukac bogato razmnožio. Tako je životinja doskora svladala biljku. Danas je ta nesreća, koju je kaktus prouzročio, uklonjena, a od ovih kukaca ostao je još samo mali preostatak za zaštitu, upravo toliko, da zauvijek drže kaktus u šahu.

Svagdje protudjelatnost i izjednačenje! Zašto nisu kukci, koji se množe tako brzo, stekli vlast nad zemljom? Jer nemaju tako sposobna pluća kao čovjek. Oni dišu na dušnice (cjevčice) Dok kukci rastu, njihove dušnice ne rastu u istom odnosu s tijelom, i stoga nije nikada bilo kukca u veličini čovjeka. Ova ograničenost njihova porasta uvijek ih je obuzdavala. Da se nije Netko unaprijed pobrinuo za ovo fizičko ograničenje, čovjek ne bi mogao opstojati. Predočimo si susret sa štrkom, koji bi bio velik kao lav?

VII. *Činjenica da čovjek može zamisliti Boga, već je po sebi jedinstven dokaz.*

Pojam „Boga" potječe iz jedne Božanske sposobnosti čovjekove, koju nema ni jedno drugo biće na zemlji. Tu sposobnost zovemo snagom *predočivanja.* Pomoću nje može čovjek naći dokaze za Nevidljivo. Beskonačni su izgledi, što ih stvara ova moć Koliko se čovjekova predodžbena snaga usavršuje i postaje duhovnom stvarnošću, toliko mu je moguće, da u svim ovim pojavama, koje svedoče o (mudrom) nacrtu i (promišljenoj) nakani, spozna veliku istinu: Bog je svagdje i u svemu, a najbliži nam je u našem srcu.

USAMLJENA PTIČICA

U Hong Kongu se početkom ove godine počeo davati film „Usamljena ptičica", religiozni film sa izričito kršćanskim sadržajem. Obrađuje problem redovničkog zvanja, borbu kršćanskog srca između potpunog predanja Bogu s jedne strane, i ljubavi prema roditeljima s druge. Iznenađuje što je taj film izradilo nekršćansko preduzeće, nekršten čovek napisao tekst, a onda i film režirao. Glumci su bili redom nekršćani. Ipak su uspeli da proizvedu odličan kršćanski film. Kako je film kineski, to se pokazivao pre svega Kinezima sve od Hong-Konga do Singapura i Formoze, na sveopće zadovoljstvo publike i producenata.

Šta je sadržaj toga filma? Drugi svetski rat otrgne mladu kinesku devojku od roditelja. Ona se obrati na katoličku veru i odlazi u samostan. Njeni nekršćanski roditelji je pronađu i traže da se kćerka vrati k njima.

Počinje borba: dete želi da ostane u samostanu, a majka traži svoje dete za sebe. Mlada redovnica želi da pomiri majku i dovede je do toga da bi shvatila uzvišenost njenog zvanja. Poglavari joj dozvole da se za sedam dana vrati svojim roditeljima. Mlada redovnica odlazi s majkom kući, svuče redovničko odelo te živi kao nekada u krugu svojih dragih. Sva rodbina, a naročito majka, pokušavaju da je pridobiju za svet, a redovnica se kod kuće uprkos svoj ljubaznosti oseća kao u zatvoru. Nedelju dana traje ova borba između natprirodne i prirodne ljubavi. Otkako se pojavio Krist na svetu te postavio ljubav prema sebi iznad ljubavi prema ocu i majci te počeo da zove mnoga mlada srca na put evanđeoskih saveta, ovaj problem, što ga taj film obrađuje, rešavao se nebrojeno puta u kršćanskim familijama. Koliko puta su osećale majke, kad im je dete odlazilo za Božjim pozivom u samostan, nešto od Marijinog trpljenja koje je izlila u reči: „Sinko, što si nam to učinio. Evo, tvoj otac i ja žalosni smo te tražili" (Lk 2, 48). Bog je prvi, a roditelji dolaze tek iza Njega.

Nakon ponovljih pokušaja da zadrži kćerku kod sebe, majka konačno upozna da je kćerka srećna u zvanju koje je bila odabrala. Svlada svoju žalost te otprati svoju kćerku natrag u samostan.

Činjenica, da su još neki šteni Kinezi tako prisno prikazali taj problem redovničkog zvanja te ga ispravno rešili, mnogo obećava Crkvi u Aziji. Ova se obećanja počinju već ostvarivati, upravo u ljudima koji su film stvorili. Glumica, koja je igrala glavnu ulogu mlade redovnice, Rosiella Yu Ming, već je na Uskrs primila sveto krštenje. Njena majka, braća i sestre već su svi katolici. Sam pisac i reditelj filma Doe Ching sprema se s čitavom obitelji na sveto krštenje i očekuje se njegovo krštenje još ovog leta.

Prijem na koji je taj film naišao na Dalekom Istoku, naročito među Kinezima izvan kontinentalne Kine, jasno govori da tamošnji stanovnici imaju mnogo smisla za uzvišene kršćanske ideale.

SLIKA ČISTILIŠTA

(Nastavak)

Požurio je svojom toaletom. U brzini je razlio previše mirisa na sebe. Bio je srdit. Govorio je sam sebi:

„Mirišem kao drogerija. Misliť će da sam prostak".

Oprao je namirisane ruke, skidao je vodom miris sa lica i vrata. Znatiželja je bila sve jača u njemu. Raslo je i samozadovoljstvo. Pjesnik, doduše, o njoj nije govorio, ali je slikaru ostalo u sjećanju da je čudno reagirao kada bi je iza pomenula među svojim beznačajnim i ravnodušnim novostima iz sela. „On nju od nekud poznaje," — zaključio je slikar. „I zanima se za nju na neki način".

Bilo mu je ugodno i zabavljalo ga, jer je znao da će se pjesnik osjećati povrijeđen. Osjećao se kao neki pobjednik, kojem je pobjeda sama od sebe pala u krilo. A donio ju je sam pobijeđeni!

Već je silazio niz stepenice i već je stupio u kineski salon. (Srdio ga je i navodio na smijeh taj naziv „kineski salon", jer tu nije bilo ničeg kineskog u rasporedu, u stilu, u obilježju sobe. Dvije — tri kineske vaze djelovale su izgubljeno i nespretno među nemogućom mješavinom pokućstva svih mogućih oblika. Taj salon je smatrao atentatom na svaki pojam o ukusu, nazivao ga je magazinom rugobe i sajmištem.)

I sad, u jednom uglu tog strašnog salona, koji nikad nije mogao podnijeti — sjedi stisnuta, bijeda neka djevojka u starom ogrtaču, gologlava, sa ogromnim očima koje gledaju izgubljeno i nemoćno.

„No hvala lijepo", mislio je u sebi slikar, dok je među svojim prstima držao njezinu hladnu, suhu ruku. „Mislio sam da izgleda posve drukčije. Ovaj susret je sigurno jedna od uspjelih šala mojeg prijatelja Zenona! Ali ja neću nasjesti; on me još uvijek ne poznaje dobro..."

Brzo se snalazio i već je imao ideju:

„Ona će biti model za jedno lice u mojoj slici čistilišta. Odlična priroda! Ove oštre okomite crte od nosnice do kutova usna. Taj izraz trpljenja, svijesnog, koje sve razumije, ali traje i zna da mora trajati... Pjesnik je mislio da načini vic, a načinio mi je uslugu! Pobjesnit će zbog toga!"

— Čemu imam zahvaliti, — počeo je konvencionalno, pošto su oboje sjeli jedno naprama drugom.

— Oprostite, ja sam vam nepoznata. I vi ste meni nepoznati. Zato se i usuđujem odmah preći na posve otvoren razgovor s vama, — izgovorila je djevojka s nekom sigurnošću, premda malo zadihano.

— Neobično je to što čujem, — nasmiješio se slikar. — Zvuči kao posebna filozofija. A ja tu nisam najjači. Trudim se da učim...

— Ja to znam, — kazala je ona tonom i izrazom kao da ga želi izvući iz neprilike. — Znam da slikari ne čitaju knjige, kao što se pisci često ništa ne razumiju u slikarstvo. Glazbenici opet misle samo na svoju umjetnost...

— Jeste li dugo govorili sa Zenonom prije mog dolaska? To je stara književnička kvalatica: glazbenici i slikari su glupi, jer se služe samo okom i uhom, a ni malo — mozgom...

— Sa gospodinom Zenonom danas uopće nisam razgovarala.

— A inače jeste. Vi ste znanci?

— Da, znanci smo.

— Dugo?

— Dosta dugo...

— Dolazite k meni?..

— Zbog njega.

Zagledao se u nju svojim kratkovidnim očima, trepćući zbunjeno. Pomislio je za trenutak da govori sa abnormalnom osobom. A onda se primirio i rekao:

— Nisam vas odmah mogao posve razumjeti. Zbunile su me vaše riječi kojima ste nagovijestili ono što slijedi. I tu se vidi da nedostatno čitam savremene romane. A vi ste govorili tako...

— Srdite li se na gospodina Zenona?

— Ne, nikako. Čak smo postali dosta dobri prijatelji. Utvaram sebi da imam za književnika više razumijevanja nego moji kolege. Premda i slikari, i književnici, i glazbenici idu svojim posebnim putevima, njihova nastojanja se dotiču... I ne samo u umjetnosti, tako je danas u medicini... Oprostite, vidite, moja zbunjenost još traje. Umjesto da vas pustim izložiti vaše želje, ja pripovijedam o svojim teorijama. To je sve zato, da bih se posve usredotočio na vaše razlaganje...

— Recite mi još samo to o medicini. Ja sam ovdje u selu ne zbog sebe, već zbog malog brata u liječilištu. Što ste htjeli reći o medicini?...

— Nekad je bolesnik ležao nepomično tijelom i duhom i prepuštao se liječniku da ga ozdravi. A danas liječnici moraju tražiti suradnju bolesnikova tijela i duha da bi došlo do koristi za tijelo, do ozdravljenja. Isto tako traže i umjetnici suradnju svoje publike dok ovi čitaju, gledaju, slušaju. Samo tako može se doći do koristi za duh... Sve ozbiljnije i veće postaju dužnosti svakog pojedinog čovjeka... Ali, pustimo to!...

Djevojka se nasmijala čudno. Kao da nije čula zadnju rečenicu, kazala je:

— Doista, nema više ničeg izrezanog, skuhanog i serviranog na tanjuru! I znanost i umjetnost traže suradnju. I čovjek treba suradnika, zar ne? A znanstvenici i umjetnici su tako sami, ja to znam..

— I čovjek je uopće vrlo sam, — reče slikar.

— To znam najbolje, — potvrdila je djevojka.

— A zašto je tako?

— Nema dosta suradnje, nema dosta ljubavi, mislim. Ljudi su lijeni da misle. I lijeni su da vole. Možda im se još uvijek previše daje izrezano i gotovo? Možda su zato lijeni? Nisam ovim riječima mislio samo na materijalno bogatstvo... Molim vas da mi oprostite! Govorimo napokon o vama!

— Sve što smo govorili, tiče se mene, — kazala je djevojka. — Moj konac puta na kojem se sada nalazim i moja beznadnost su uslijedili baš zato, jer me nisu naučili — suradivati. Već od malih nogu. Od mojeg djetinjstva slušala sam u roditeljskoj kući glazbu valcera i šlagera. Samo to. Glazbu koja je gotova, servirana, da se poliže kao sladoled i da se na nju ne misli, čim se zaustavi ploča na gramofonu. Jer se nema o čemu misliti! Na zidovima su visjele slike mondenih slikara, pune licitarskih boja i slatkog sjaja. Te slike su se svidale gospodama i gospodi koji su kod nas igrali karte, premda slikari ovih šuma i morskih valova nikada neće ući u povijest slikarstva. I ove slatke boje su bile kao marcipan, serviran, gotov da se rastopi pred očima i u svijesti, čim smo se udaljili od slike? Što se imalo pred tim marcipanom misliti? Pa naše knjige! Kriminalni romani, lagani romani, moderne romantične bajke, slijepljene od nacifranih laži! Sve namješteno, sve lažno od početka do kraja! Ni jedan ćuh života, ni božje prirode! A tako je bilo i sa drugovanjima, prijateljstvima, sa nama samim u kući! Pomislite, gospodine, ja sam se divila lažnim uvojcima na glavi moje majke i lažnom crvenilu na njezinim usnama, kada je izlazila na večer iz kuće i ostavljala mene i brata na brizi kuharice! Divila sam joj se, kad sa šarmantnim smiješkom i površnim poljupcem prelazi preko sumnjivog kašlja mojeg malog brata zato, jer je okupirana brigama o kroju svoje bizamske bunde! U takvim trenutcima sam joj se divila! Zato sad plaćam sve! I za nju (ne, i ona je platila, bjednica!) i tko zna za koliko predjeda i prabaka koji su bili lijeni misliti!...

Slikar je ponovno bio zapanjen. To nisu bile riječi koje bi se mogle očekivati od tako mlade djevojke. Od ljudskog bića koje je izgledalo tako jadno i beznačajno. Pogledao je bolje u njezino lice.

Od uzbuđenja malo se zarumenila, oči su joj sjale, iz nje je izbijalo svijetlo unutrašnje bogate ljepote. Nasmiješila se najednom i uzvikuula:

— Eto, osvetila sam vam se. Na vaše dvije riječi filozofiranja, ja sam vas zasula potopom mudrijaštva... A sad ću biti kratka... Dolazim da govorim s vama o gospodinu Zenonu. Vi ćete odlučiti...

— U vezi sa Zenonom? Pa mi se osobno poznajemo vrlo kratko vrijeme.

— A mi se poznajemo vrlo dugo. I zato je vama lakše odlučiti nego meni.

— Opet neka zagonetka?

— Ne, samo traženje suradnje, — nasmije se ona. I nadoveže odmah: — Odlučit ćete — hoću li se udati za Zenona ili ne...

Slike lijepih, ili savršeno obučenih žena, što ih je vidjevao u Zenonovu društvu, promicale su u sjećanju slikara Florijana. I opet pomisli da razum ove djevojke nije posve zdrav. Izbirljivom, vječno nezadovoljnom Zenonu nije bila dobra nijedna od stotine najljepših djevojaka, koje su nailazile na njegov put — da bi je uzeo za svoju zakonitu ženu! Gdje bi on poveo pred oltar ovu malu, suhu, neuglednu siroticu? Svejedno što je mudra. Zenon je sit već svoje mudrosti! Ako se kani ženiti sa svojom presićenosti i svojim sijedim vlasima, onda će uzeti ili vrlo bogatu, ili vrlo privlačivu ženu. Svejedno što je reagirao na Izine primjedbe na „gospodicu koja stanuje kod Parhimovih". Sjećao se nje kao jedine znanice u ovoj seoskoj zabiti. Ali — brak! Koješta!

— U jednu ruku pametna, u drugu ruku luda, bio je njegov zaključak o Juliji.

— Što bih ja mogao u ovakvoj situaciji odlučiti? — pitao je glasno.

Plašio se da će ga ona moliti neka nagovara Zenona da se oženi njom. Smješnju okolnost nije mogao zamisliti. Ali, njegovo čuđenje dode do vrhunca kad ona naglasi:

— Radi se samo o jednom: savjetujete li mi da pristanem na taj brak, ili ne?.. Sve zavisi samo od jedne moje riječi.

Ovo samopouzdanje ga potpuno ubijedi da djevojka nije pri sebi.

— Jeste li već govorili nešto sa Zenonom? — upitao je.

— U konačnom smislu još ne. Ali taj razgovor mi predstoji. Zato sam i došla k vama...

— Zato što sam sve one koje poznajem — upoznala! I stoga im ne vjerujem. Od vas imam hrabrosti da tražim savjet sada, dok vas još ne poznajem uopće...

„Velika gorčina u glasu", rekao je u sebi. „Velika razočarenja". Tko ih od nas nije imao? Ali već smo navikli na njih. Postali smo lijeni da mislimo o njima. Ne bunimo se. Možda samo katkada. Kao ja sa pokušajem slike čistilišta. A ova djevojka živa pobuna! Godine i iskustvo će je već primiriti!"

— Vi ste vrlo umni; priznajem da sam bio iznenađen slušajući vaše misli, — počeo je polagano, rastavljajući vrhove prstiju sa obje ruke i gledajući u šarenilo saga (koji nipošto nije bio kineski). — Ali, oprostite, čini mi se da je vaš zahtjev upućen meni — površan, neozbiljan, djetinjast...

Julija ustade.

— Što sam mogla i očekivati? — reče mirno, ni malo uvrijeđeno. — Čovjek je uvijek sam. Sa znancima još više nego sa neznancima. Odlučit ću sama, to će biti i najbolje. Onda neću bar nikoga kriviti...

— „Jesam li ja imao poslužiti kao predmet na koji ćete srušiti breme svoje savjesti"? — deklamirao je u šali slikar.

— Ne, to niste. Nisam mislila tako. Oprostite mi na svemu! — zamolila je toplo. — I hvala vam! Mnogo sam naučila od vas. Bit će mi od koristi, ukoliko meni nešto može pomoći.. Ako čovjek nema u sebi stablo vlastite snage, onda je teško... A to moje stablo su slabo njegovali, pa se osušilo. A ni mene nisu naučili kako da brinem o njemu..,

Pozdravila je srdačno i pošla. On ju je ispratio do izlaza. Gledao je za njom dok je prolazila kroz vrt. Koraci su joj bili bez ritmičnosti, kao da je nesigurna u hodu. Ramena su joj se ocrtavala vrlo oštro i usko, u nejednakoj crti.

Slikar osjeti da bi joj sad želio pomoći, da bi morao pomoći. A opet je ostao na ulaznim vratima vile i nije učinio ni jedan jedini korak.

19.

Bartol je brojao novac od današnjeg utržka u sobici iza gostionice. Bio je zadovoljan. Kroz četvorinu malih vrata vidio je dva zadnja gosta, dva njegova stalna i najbolja gosta kako jedan drugom pomažu kod oblačenja kaputa i spremaju se za odlazak. Ura je pokazivala jedan sat poslije ponoći. Bilo je nešto manje jer je stara ura sa bijelim brojkama žurila naprijed.

Stupilo je u gostionicu, pozdravio goste koji su već izlazili i pošao je da zaključa vrata. Zgurena prilika odgurnu vratnice i pođe prema Bartolu. Ispod seljačkog šešira žarile su se krvave Valentove oči. Bartol se zanjiha i nasloni na stol buljeći u došljaka. Valent zaključa vrata za sobom ne skidajući pogled sa Bartola.

— Nastavit će se —

STARINSKA MOLITVA ZA NOVI NARAŠTAJ

(Pred Marijom Bistričkom 1956 godine)

Marija zvijezdo mora, zasvijetli nad bijelom lađom
najmlađih zemlje moje! Života ih čeka put.
Utisni kormilo Dobra u ruke njihove male,
polegni burne vale
i smiri vjetar ljut.

Marija zvijezdo mora, sve pakla oceane
neka prebrode sretno! Ti vodi njihov brod.
Nek ih u propast ne zovu sirenskih glasova čari,
oni su Tvoji mornari,
k sreći im upravi hod.

Marija zvijezdo mora, molim za srca dječaka,
za duše djevojčica, što domu dade ih Bog.
Oni su nada naše junačke zemlje mile,
daruj im Istine sile
da plove do žala Tvoga.

Marija zvijezdo mora, bijela im jedra čuvaj,
sunca ih zrakom pozlati, odkloni od njih grom.
Njihova djedovina, sjajna od slave stare,
pratit će svoje mornare
molitvom Sinu Tvom.

IZ KATOLIČKOG SVETA

Katolici — jedna familija. U Austriji već preko godinu dana neki kineski svećenik obavlja službu seoskog kapelana. Biskupija Paderborn primila je kumstvo nad jednim logorom izbeglica u Južnom Vietnamu. Radi se na tome da jedna grupa japanskih časnih sestara preuzme podvorbu bolesnika u nekoj nemačkoj bolnici.

15. domaći biskup. Papa je imenovao za pomoćnog biskupa nadbiskupije Dar-es-Salam urođeničkog svećenika Elias Mchonde, koji je postao time 15. crnački biskup u Africi. Dar-es-Salam je grad u engleskoj koloniji Tanganiki. Vera se onde lepo širi, ali domaćih svećenika je vrlo malo. Među misionarima su na prvom mestu švajcarski kapucini.

Novi bečki nadbiskup. Papa je imenovao Msgr. König-a, koadjutora iz St Pöltena za novog bečkog nadbiskupa. Novi bečki ordinarij ima 51 godinu. Bogoslovne studije je svršio u Rimu, socijalne u Francuskoj. Biblikum je predavao u Beču, moralnu teologiju u Salzburgu. Njegovo najznamenitije delo „Krist i religije sveta" izašlo je kod Herdera 1951. Biskupom je postao već pre 4 godine. Isticao se u praktičnim pastoralnim pitanjima.

Delo sv. Petra za odgoj urođeničkog klera imalo je u maju svoju godišnju konferenciju. U primljenom izveštaju stoji, da ima ta ustanova na brizi 104 velika semeništa sa 4 123 bogoslova i 256 malih semeništa sa 16 535 semeništaraca. Celokupni iznos podeljenih potpora dostigao je 4 209 900 dolara.

„Spojene ruke". Prema sadržaju romana poznatog francuskog propovednika i pisca O. Lhand-a „Moj mali svećenik" izrađen je vrlo uspeli film „Spojene ruke". U njemu se odlično prikazuje put i borba mladog bogoslova do oltara. Bogoslov Franjo dolazi kući svojoj majci Mariji Ivani. Kod njih živi siročica Fani. Mladi se vole kao brat i sestra. Što se više približava dan odlaska u semenište, to se u majci jače probuđuje uspomena na njene mlade dane, kada se srela sa nekim bogoslovom Ivanom. Osećala je sklonost prema njemu, ali nije htela dirati ono, na što je Bog položio ruku. Kasnije je taj Ivan izašao iz bogoslovije i otišao u Južnu Ameriku gde se obogatio. Posle se vratio kući, gde su se ponova sreli. Ona je bila već udovica, a on bezverac. Opet ju je zamolio za ruku, ali ga je zbog bezverstva odbila.

Bogoslovu Franji stupa pred oči prvo iskušenje, kad se u tim ferijama upozna s mladom simpatičnom devojkom Malte. Franjo odbije pomisao na ljubav s njom i ode natrag u bogosloviju. Drugo iskušenje ga čeka u bogosloviji. Sluša predavanja mladog sposobnog profesora, koji ima silan uticaj na mlade bogoslove, ali su njegove ideje sumnjive. Iz Rima dolazi osuda, što deluje u bogosloviji kao bomba. Franjo iz samog revolta ostavi bogosloviju.

On se sada susreće sa bezvercem Ivanom. Ivan traži da ga Franjo poseti, kako bi mu za uvek iščupao pomisao da se vrati natrag u bogosloviju. Susret donese suprotan rezultat. U Franji vera ojača, zvanje mu biva jasnije, vraća se natrag. U to vreme sirota Fani — koja je njegova sestrična — postaje časna sestra s tom nakanom da bi se jače molila i žrtvovala za Franju. — Francuski biskupi su pohvalili film i preporučili ga vernicima. U njemu je vrlo dobro izražen problem svećeničkog zvanja. U njemu se isprepliću prirodni i natprirodni motivi, jasno se vidi, da svaki čovek u svakom zvanju dolazi do iskušenja, od kojih zavisi jegova budućnost.

Igor Strawinski, kompozitor svetskog glasa, komponovao je „Canticum sacrum" na čast ev. Marka, zaštitnika Venecije. Kompozicija je pisana za tenor, bariton i mešoviti hor kao i za instrumente. Prvi puta će se izvoditi u Veneciji, u septembru o. g., prilikom 19. međunarodnog muzičkog festivala, pod vodstvom samog kompozitora.

Odjek rasne diskriminacije. Neki Bantu Crnac je načinio anketu iz koje se vidi kakav stav zauzimaju razne verske zajednice prema rasnoj segregaciji, koja se sprovodi u Južnoj Africi. U velikom gradu Johanesburgu obilazio je bogomolje. Holandska reformirana zajednica činila mu je teškoće, prezbiterijanci i metodisti pokazali su mu na isti način vrata. Adventisti sedmog dana toliko su se uplašili, da su pozvali policiju koja ga je uhapsila. Srdačan prijem je doživeo kod anglikanaca i baptista. Posetio je i 13 katoličkih crkava, ali nigde mu nije bila učinjena nikakva smetnja.

Ratni se avion srušio na samostan. Sredinom maja jedan mlazni avion kanadskog vojnog vazduhoplovstva srušio se u blizini Otave kod sela Orleans na samostan čč. ss. sv. Križa. U samostanu su već svi spavali. Avion se zakačio o gornji deo zgrade i eksplodirao. Oko 20 redovnica, njihov duhovnik i oba člana posade aviona bili su na mestu mrtvi.

Ograničavanje poroda. Indijski ministar narodnog zdravlja u Madrasu izneo je vladin plan kojim se pozivaju muškarci i žene da se podvrgnu u klinikama više manje besplatnim operacijama, kojima bi se zaštitili od tereta potomstva. Indijski katolici su odlučno počeli protestovati protiv ovog vladinog nacrta. U tom postupku koriste im izjave priznatog indijskog vođe Mahatma Gandija, koji je već pre više godina odlučno odbijao sve moderne metode koji su usmereni na sprečavanje potomstva te ih okarakterisao kao neprirodne i štetne po moral i fizičko zdravlje naroda.

Obraćenik. Eduard Karl Rich, anglikanski pastor i kanonik u Peterborough, bio je na duhovsku subotu primljen u krilo katoličke Crkve. Kanonik Rich je stručnjak u anglikanskoj teologiji i u pitanjima anglikanskih redova, o čemu je pisao i knjige. Pripadao je onom krugu anglikanskih pastora, koji se prošle godine odupro protiv stapanja anglikanske crkve sa južnoindiskom.

Veštačko oplođivanje. Papa je primio u audijenciju 2 000 lekara koji su uzeli učešća na svetskom kongresu, koji je raspravljao o plodnosti i sterilnosti. Papa je pohvalio lekare zato što rade na tome da se ukloni sterilnost, i pozvao ih da i dalje proučavaju, kako bi se izbegla sterilnost u familijama koje čeznu za decom. O veštačkom oplođivanju kod ljudi je Papa rekao da se protivi prirodnom zakonu te da je istovremeno protivno pravu i moralu.

Isusovci. 31 jula navršava se 400 godina kako je umro njihov sveti osnivač Ignacije Lojolski. Pre 400 godina red je brojao 1000 članova, danas ima međutim 33 120, od kojih 16% u misijama. Isusovački red dosad je dao Crkvi 27 svetaca, 140 blaženika, 207 proglašenih Božjih ugodnika i 907 mučenika. Od 27 misijskih univerziteta Isusovci vode 15.

Enciklika o štovanju Srca Isusova. Povodom 100 godišnjice, otkako se praznik Srca Isusova slavi u čitavom katoličkom svetu, Papa je 15 maja o. g. izdao posebnu okružnicu na sve biskupe koja počinje „Haurietis aquas". Njom se dopunjuju enciklike koje su Leon XIII od 2 maja 1899 i Pijo XI od 8 maja 1928 izdali o štovanju Srca Isusova. Na temelju sv. Pisma, crkvenih otaca i teološke nauke Papa razvija nauku o štovanja Srca Isusova. U izvorima objave dovoljno se objavljuje ljubav Božja prema čovečanstvu. Božja ljubav prema odabranom jevrejskom narodu, kako se otkriva u Mojsijevim knjigama i knjigama proroka, slika je Kristove ljubavi u novom zavetu. — Papa poziva sve vernike da produbе pobožnost prema presv. Srcu, pošto je ona skup celokupne krščanske vere i znak spasa od tolikih zala koja muče čovečanstvo. „U očima Pape glavno je zlo mržnja mnogih ljudi prema Bogu, Crkvi i naročito prema Papi u Rimu, koji je pravi predstavnik Kristove ljubavi prema svetu.

SAD. Broj katolika porastao je u Sjedinjenim Državama Amerike na 33,5 miliona; u toku zadnjih 10 godina katolicizam je porastao za 37,1%. Oni imaju 48 000 svećenika. Četiri i po miliona katoličke omladine prima odgoj i obrazovanje u katoličkim školama. Najstariji aktivni svećenik na svetu nalazi se isto u Americi, i to neki benediktinac nemačkog porekla od 96 godina koji radi među Indijancima, a pomaže ga njegov redovnički sabrat, star 93 godine.

PORTUGALSKA MARIJA GORETTI

Aleksandra Marija da Kosta je izvanredna duša naših dana, koja je 38 godina trpela, i molila, pre svega za svećenički podmladak. Umrla je 13 oktobra 1955 u malom selu Balazar.

Aleksandra se rodila 30 marta 1904 godine. Jedva je imala 13 godina, kad je bila napadnuta. Da bi spasla svetu čistotu, ona je skočila kroz prozor te pri tome teško povredila kičmu. Zdravstveno se stanje bolesnice pogoršavalo, do smrti je bila prikovana za krevet. Bog je mladu Aleksandru obdario mnogim milostima. Imala je posebne karizme, proživljavala po uzoru velikih mistika Kristovu muku, imala dar proroštva, čitala misli i više godina pre smrti nije uživala nikakve hrane sem svete Pričesti. Iako je imala samo osnovnu školu, ona je na zapoved svog ispovednika diktirala svojoj sestri mnoge stranice, koje će naći mesto u portugalskoj literaturi kao i u mističkoj teologiji. Na hiljade ljudi dolazilo je u njenu sobu te sa zahvalnošću primalo savete, katkada i opomene, no uvek nadahnute ljubaviju i prožete svetim oduševljenjem.

Nekoliko trenutaka pre smrti Aleksandra je kazala svojima, koji su potišteni stajali pokraj njenog samrtnog kreveta, neka ne plaču nego radije zapevaju Magnifikat, pošto odlazi u nebo. Izdahnula je sličnim rečima kao sveta Terezija od Deteta Isusa: Bože moj, ja te ljubim!

Iako se selo Balazar nalazi usamljeno u unutrašnjosti zemlje te je bez većeg značenja, ipak se na sahranu velike patnice skupilo do 20 000 ljudi, a broj onih koji su odali poštu pokraj njenog mrtvačkog odra bio je još veći. Po njenoj želji položili su je u grob tako da licem gleda prema župskoj crkvi gde svećenik svakog dana prinosi euharističku žrtvu.

Ova izabrana duša posle smrti još jače razvija svoju posredničku ulogu nego za mukotrpnog života. Mnoge joj se osobe velikim pouzdanjem utiču u pomoć. Svakako Crkva još nije kazala posledniju reč o toj uzornoj kršćanskoj devojci, žrtvi svete čistote.

Indonezija je velika zemlja Malajskog arhipelaga koja broji preko 80 miliona stanovnika. Po veri je najviše muslimana. Na nekim indonežanskim ostrvima propovedao je već sv. Franjo Ksaverski, ali tek u 20 veku kršćanstvo se počelo ozbiljnije širiti. Kad su 1941 Japanci zaposeli zemlju, katolika je bilo jedva 637 hiljada, dok se 1955 broj katolika popeo na preko jedan milion. Crkveno je Indonezija podeljena na 24 teritorije sa 929 svećenika, od kojih 133 domaća. Prvi su indonežanski bogoslovi učili u Holandiji a prvi domaći svećenik bio je zaređen 1925 godine. Danas ima u zemlji 19 malih semeništa sa 1 159 semeništaraca i 6 bogoslovija sa 169 bogoslova. Indonezija održava diplomatske veze sa Svetom Stolicom, a njihov predsednik republike Sukarno na svom putu kroz Zapadnu Evropu bio je primljen u audijenciji kod svetog Oca. U vladi su zastupljeni i katolici. Katoličko školstvo prima državnu pomoć. Međutim pristup stranih misionara je gotovo onemogućen.

Truman, bivši predsednik SAD, bio je u audijenciji kod Pape. Na konferenciji za štampu bivši predsednik Amerike je rekao da se on zalagao za diplomatske odnose sa Svetom Stolicom. Iako je on veran protestant, ipak visoko ceni rad sv. Oca na uspostavljanju svetskog mira. Katoličkim bogoslovima Severoameričkog zavoda u Rimu govorio je o odgovornosti građana SAD prema Evropi. Bogoslovima je kazao da ima u najlepše zvanje koje može čovek poželeti: propovedati ljubav, poštovanje, pristojnost, i to u zemlji, gde je moguće slobodno raditi.

Hitlerovi planovi sa Papom. Igino Gio dani piše u svojoj knjizi „Život protiv smrti" da se Hitler u januaru 1944, pre dolaska saveničkih trupa u Rim, ozbiljno pripremao da odvede Papu u Würzburg. Ovaj plan je bio predložen Papi koji ga je 5 februara 1944 odbio naz avši ga smišljenim nasiljem. Sve teži vojnički i politički položaj je zadržao Hitlera da se nije usudio izvesti svoje

zamisli, plašeći se otpora čitavog katoličkog sveta protiv eventualnog zarobljivanja Pape.

Gamalielovo evanđelje. Dominikanac Van Den Oudenrijn iz Freiburga otkrio je u nekom etiopskom manuskriptu iz 15 veka interesantan odlomak apokrifnog evanđelja, prozvanog „Gamalielovo evanđelje", koji je bio pisan u 2 veku. Pronađen odlomak govori o Kristovoj muci i o njegovom uskrsnuću. Tekst je interesantan svedok najstarije kršćanske literature.

Johannes Jörgensen umro. U 90 godini svog života ovaj znameniti katolički danski književnik usnuo je u Gospodu. Rodio se kao luteran. U mladosti se oduševljavao za socijalizam. Pod uticajem francuskih katoličkih publicista Leona Bloy-a i Ernesta Hello-a posvetio je pažnju katoličkoj Crkvi i 1896 postao katolikom. Svetski je glas stekao tal pisac mnogobrojnim religioznim delima: „Sveti Franjo iz Asiziia", „Sveta Katarina Sienska", „Hodočašće mog života" itd.

Indiski radnici — duhovne vežbe. Na velikom zemljištu Kompanije čaja u državi Assam katolički radnici su prvi puta obavljali duhovne vežbe. Kroz nedelju dana svako veče u crkvi je bila sveta Misa, onda propoved na hindu-jeziku, a zatim ispovedanje. Radnici su bili vrlo zadovoljni tom verskom akcijom te izrazili želju da bi imali svake godine prilika za takvu versku obnovu.

Briga za doseljenike. U Kanadu se poslednjih 10 godina doselilo preko 1,250 000 osoba, među njima 445 000 katolika, odnosno 36%. Za kanadske katolike taj priliv pretstavlja težak problem, kako te došljake uključiti u kanadski verski život. Smatra se da će biti najbolje pozvati u pomoć svećenike onih naroda, kojima doseljenici pripadaju.

Potomci mučenika. Msgr Kobajašim, japanski biskup iz Sendai, koji leži nekih 300 km severno od Tokia, izjavio je da su pronašli u selu Jonekava potomke nekadašnjih kršćanskih mučenika, koji su očuvali nejasnu tradiciju na katoličku prošlost. Sada su oni radosno stupili u katoličku Crkvu.

SAD. Prošle 1955 godine krstilo se 1 205 000 dece i 139 000 odraslih. Smrtnih slučajeva je bilo 290 000. Za poslednjih 10 godina 1 200 000 odraslih osoba bilo je primljeno u krilo katoličke Crkve. Broj svetovnih svećenika penje se na 29 700, redovnih na 18 700, braće pomoćnika na 8 800, a časnih sestara na 159 000. U katoličkom školstvu u SAD uposleno je 8 900 svećenika, 5 000 braće pomoćnika, 93 000 redovnica i 27 800 laika. U osnovnim školama imalu katolici 3,5 miliona dece, u srednjim 670 000 đaka, na univerzitetima 240 000 studenata. Sem toga katolička Crkva u SAD održava 177 malih semeništa sa 21 200 semenišraraca i 118 bogoslovija na 11 900 bogoslova. Računa se da katolici prištede državi godišnje 750 miliona dolara, jer sami pokrivaju troškove za sve to školstvo.

Kineski emigranti. Oko 12 miliona osoba je emigriralo iz Kine. Među emigrante ne ubrajaju se osobe koje su se sklonile u Hong Kong ili Makao. Ovi emigranti izdavaju oko 200 periodičnih časopisa, vode veliku brigu oko školstva. Vrlo su privrženi svome jeziku, kulturi i narodnim predanjima. Blizu hiljadu katoličkih svećenika, redovnika i bogoslova učestvuju u apostolatu svojih ljudi-emigranata.

SAD. Prema podacima instituta za javno mnenje, gotovo 50 miliona odraslih osoba posećivalo je prosečno svake nedelje bogoslužeuje. To je dosad najveći rekord, postignut u Americi. Od 1950 godine na ovamo broj učesnika u bogosluženiu porastao je za 12 miliona osoba.

Stupnjevi. Za 50 učenika slobodnih verskih škola dolazi jedan svećenik. U državnim srednjim školama dolazi na 500 učenika jedan svećenik, a u državnim tehničkim školama tek na 5000 učenika.

Ocena. Đorđe La Pira, predsednik opštine grada Firence, ocenio je versko kulturni položaj u zemlji ovako: Nered i suprotnosti u javnom životu zemlje datiraju od onog vremena, kad su ljudi prestali da održavaju kršćanske zakone. Većina Italijana, koji glasaju za levicu, žele time da pokažu nezadovoljstvo sa postojećom civilizacijom, koja prilično delom nije kršćanska.

Belgija. U Luvenu se u prisustvu kardinala Van Roey-a izvršio zvanični pregled zemaljskih ostataka apostola gubavaca p. Damjana Devestra, u cilju skorog proglašenja blaženim.

Zahvalnost. Oveći broj Jevreja, članova otpora za vreme rata, posetio je kardinala Saliège-a te mu izrazio zahvalnost za njegov dobrotvorni rad za vreme rata. U blizini Jeruzalema nosi neko mesto pokraj pećine mučenika Saliège-ovo ime.

Propoved za bezverce. Holandez p. Jelsma, vrlo je poznat zbog svojih propovedi u Hagu, koje su namenjene u prvom redu ljudima bez vere. Propoveda svakog petka, i to o obrani slobode. Tom prilikom nastupaju i crkveni horovi i izvode lepe crkvene pesme. U letnim mesecima propovedi se održavaju uvek napolju, na glavnom trgu grada Haga.

Iz Rusije. Ruski metropolit Nikola Kurtcki, koji je ovog leta vratio američkim protestantima posetu, održao je u Americi posebnu konferenciju za štampu. Između ostalog je pohvalio sovjetski režim da omogućuje njihovoj pravoslavnoj crkvi slobodu rada te da je u SSSR oko 50 miliona vernjućih.

Sin pokojnog indiskog vođe Mahatma Gandi-a. Manihal Gandi sa gospođom i troje dece bio je 6 juna o. g. kod Pape u privatnoj audijenciji.

Pastori-obraćenici. Od kardinala Newman-a, koji je umro 1890, na ovamo u Engleskoj je nekih 2 000 anglikanskih pastora prešlo na katoličku veru. Njihov broj svake godine raste, kako je izjavio urednik londonskog „Catholic Herald-a" Daglas Hajd.

Slepi župnik. U Nemačkoj radi u pastvi potpuno slep župnik. Kao bogoslov je otišao u rat. U Rusiji je bio zarobljen i teško oboleo. Uzetost mu se popravila, a vid se pogoršao, dok nije potpuno oslepeo. Posebnom dispenzom svetog Oca on je bio zaređen za svećenika i sada odlično radi u selu Rövenich, gde mu je već uspelo popraviti nastradalu župsku crkvu. Na svim putevima prati ga naročiti pas. Slepi župnik je svojom blagošću i produhovljenošću stekao simpatije i privrženost svojih vernika, tako da vrlo dobro radi.

Indiska Katolička omladina — oko 1 400 delegata — sastalo se krajem maja o. g. u Bangalore na drugi nacionalni kongres. U pismu upućenom tom zgodom delegatima, Papa kaže da treba stvoriti saglasje između tehnike i vere te graditi poredak u kome će se sve blagotvornije iskorištavati prirodna bogatstva zemlje i razvijati duhovne sposobnosti naroda. Kardinal Greišez iz Bombaja tražio je od katoličke inteligencije da pomogne svim snagama razvoj zemlje, naglašavajući da su ekonomsko prosvetni planovi vlade potpuno u saglasnosti sa duhom i tradicijama crkvenog apostolata.

Za mir i kršćansku civilizaciju. U Firenci se krajem juna održavao kongres za mir i kršćansku civilizaciju u prisustvu delegata iz 60 zemalja. Zbor je otvorio pretsednik grada Đorđe La Pira, koji je izjavio da mir među ljudima pretpostavlja mir s Bogom. Rat sa Bogom pretstavlja tešku prepreku na putu stvaranja mira. Stoga je potrebno potpomagati versku obuku.

Lurd. Sveta je Stolica već odobrila da će se u Lurdu od 11 februara 1958 do 11 februara 1959 slaviti jubilarna godina prigodom proslave 100 godišnjice Marijinih ukazanja. Posebno pismo s porukom svetog Oca naslovljeno na lurdskog biskupa potpisao je substitut Dell Acqua.

Pariz ima sedmog pomoćnog biskupa. Msgr Žak Cordier je sedmi pomoćni biskup. Njegova će rezidencija biti u St. Denis, a imaće pod svojom upravom oko jedan milion stanovnika.

Nagrada. Fr. Adon, iz kongregacije Marista, osuđen je na pet godina prinudnog rada, kako bi se radom prevaspitao. Razlog za izrečenu presudu jeste: U Kantonu (Kina) je naučavao veronauku te odvraćao decu od režimskih organizacija, Crvenih marama i drugih.

Kanonik Kardajn — zlatomisnik. Poznati apostol i organizator radničke omladine slavio je ove godine svoj zlatomisnički jubilej. Kanonik Kardajn potiče iz radničke porodice. Otac i majka morali su raditi u fabrici da se je mogao sin školovati. Kad su njegovi školski drugovi završili obavezno školovanje, otišli su u fabrike te se otudili njemu. Na grobu svoga oca položio je mladi svećenik zakletvu da će sav svoj život posvetiti radnicima. 44 godine je prošlo otkako je osnovao prvu žosističku organizaciju. Danas je ta organizacija proširena gotovo širom sveta. Iako ima zlatomisnik 74 godine, on još punom snagom radi. U nacrtu ima putovanje u Kamerun i Latinsku Ameriku. Iduće godine vršiće se u Rimu svetski kongres žosista iz svih naroda i rasa. Računa se da će se skupiti oko 30 000 delegata. Kardajnov cilj je preporoditi radništvo kršćanskim duhom, socijalno i materijalno im biti u pomoći, onda pod okriljem Crkve stvarati bratstvo i jedinstvo među svim narodima i rasama.

Avery Dales, sin ministra spoljnih poslova SAD Džona Fostera Dalesa, postao je svećenik. Kao student harvardskog univerziteta 1940 obratio se na katoličku veru. Posle je stupio u Družbu Isusovu. Ove godine 16 juna kardinal Spellman zaredio ga je zajedno sa 35 ostalih mladomisnika u kapeli fordhamskog univerziteta. Ređenju prisustvovao je i njegov otac ministar. Mladu misu je pevao u Vašingtonu u kapeli katoličkog univerziteta. Svečanosti je uz mnoge goste prisustvovala sva porodica s majkom i ocem, koji je izjavio da je vrlo radostan što vidi da je sin Avery došao do uverenja i zvanja koje ga potpuno zadovoljava.

U San Martino u biskupiji Reggio d' Emilia u Italiji sagradili su novu crkvicu kao spomenik svećenicima koji su poginuli radi vere. U novu crkvicu su u svečanom pohodu položili zemaljske ostatke poslednjeg u nizu ovih žrtava — domaćeg župnika Umberta Pessina. Toj svečanosti prisustvovao je kardinal Lercaro iz Bolonje, a Papa sam je poslao zlatan kalež za novu crkvicu.

Sveta gora Atos spada pod vrhovnu upravu carigradskog patrijarha Atenagoras-a, koji ulaže velike napore da dade novog života toj znamenitoj monaškoj republici. Broj monaha je pao u zadnjim decenijama od 7 000 na 1 500. Priliv iz Rusije od oktobarske revolucije na ovamo potpuno je izostao. Pre tri godine je bila smeštena u prostorije velikog ruskog manastira sv. Andreja nova Bogoslovna Akademija. Njen rektor Natanael primio je arhijerejsko dostojanstvo. Radi se na tome da Atos dobije modernu štampariju, koja bi mogla otkrivati svetu veliko književno bogatstvo Svete Gore.

Marokanski sultan je preko Abbé Piera poslao poruku Francuzima dobre volje predanima socijalnom radu, neka dođu u njegovu zemlju da porade na podizanju bednog i primitivnog stanovništva. Abbé Pier se je sam odmah odazvao pozivu. U Casablanca je govorio: „Pomoću Božjom mogli bismo zajednički raditi i pružati pomoć onima koji najviše trpe te tako raditi na uspostavljanju takvog poretka, u kojem će biti ljudima omogućeno da se prirodno i kulturno razvijaju".

Pakistan. Za tri godine su dva franjevca preveli sveto Pismo na urdu jezik. — Kako u zemlji vladaju vrlo oskudne ekonomske prilike, to katolička Crkva polaže veliku brigu za ublažanje gladi, naročito pošiljkama iz SAD.

Proslava sv. Ante u Beogradu. Ove godine proslava sv. Antona u crkvi sv. Ante u Bregalničkoj ulici povezana je bila s blagoslovom novog križa i kipa sv. Ante. Već više od 20 godina na uzvišici iznad „Crvenog krsta" u Beogradu stoji okrugla crkva sv. Ante, sagrađena prema nacrtima arhitekta Plečnika i njegovog pomoćnika i naslednika arhitekta Valentinčiča. Crkva još nije potpuno dovršena, preostalu još mnogi radovi, naročito toranj i fasada s portalom. No, ove su godine u prezbiteriju radovi završeni. Nad svetištem je kasetiran hrastov plafon; betonski arhitrav obrubljen je bakrom, a iznad njega se diže lep drveni križ, ispod kolega je natpis u zlatnim slovima. Iznad oltara diže se veliki Meštrovićev kip sv. Ante, saliven od bronze, a oko njega velika svetla elipsa iz tombaka.

Za dobro naroda. U katoličkoj misiskoj stanici Godavari Delta u Indiji jedan Hindus je o svom trošku podigao novo porodilište koje je pod upravom katoličkih misija. Na otvorenju ministar za narodno zdravlje javno je potvrdio da su misionari dobročinitelji indiskog naroda. Od 1000 novorođene indiske dece 160 njih umire, jer kod porođaja ili odmah iza toga nemaju potrebne higijenske i zdravstvene pomoći.

Mlada Misa na doku. P. Emilio Gil Lique iz Malage u Španiji služio je mladu Misu pod vedrim nebom na pristaničkom doku, gde je njegov otac desetine godina radio. Na stotine lučkih radnika prisustvovalo je svečanosti vidljivom potresenošću.

Prema oltaru. Crkveni sud vikarijata za grad Vatikan završio je 28 juna o. g. diecezanski postupak za proglašenje Pape Pija IX blaženim. Msgr Van Lierde, koji je pretsedavao tom postupku, isticao je rad i kreposti pape Pija IX te izjavio da je proces odbacio pritužbe koje su se odnosile na nj.

Švajcarska. U biskupiji Lozana, Fribur i Ženeva vodi se informativni proces za beatifikaciju profesora Maksimilijana Westermalera, koji je umro 1 maja 1903 godine kao univerzitetski profesor u Friburu. Profesor Westermaier podučavao je ranije do godine 1896 na kraljevskom liceju u Freisingu kod Minhena. Stoga je Msgr Charriere zamolio minhenskog kardinala Wendela da ispita još žive svedoke.

UREDNIKOVA POŠTA

P. J. *Pitanje: Odakle dolazi reč — Misa? Odgovor? Misa je latinska reč, od glagola mittere ili dimittere. Na svečanoj Misi đakon još i danas zapeva: „Ite, missa est", a nekada „ite, dimissio est" — što znači: idite, raspuštamo se. Od ovog raspuštanja zbora prešao je izraz na sam obred bogosluženja. Tako se Euharistička žrtva naziva Misom.*

Pero. *Pitanje: Otkada počinje crkvena godina adventom? Odgovor: Crkvena godina počinje adventom od 11 veka. Po nekim krajevima advent je trajao čak pet nedelja. U Francuskoj božićni post počimao je 12 nevembra te se stoga zvao „post sv. Martina". Na Istoku božićni post počinje 15 novembra. Prema najstarijem rimskom Grgurovom sakramentarijumu iz 7 veka crkvena je godina počimala na Badnji dan.*

Č. S. *Odgovor: Na vaše pitanje o loretskoj Marijinoj kućici odgovor je bio već objavljen u novembarskom broju 1954 str. 144. Tamo piše: Crkva dozvoljava štovanje Majke Božje u Loretu, gde se nalazi tobožnja Marijina kućica. No, Crkva ne preuzima nikakvu odgovornost za autentičnost pomenute relikvije. Arheološki stručnjaci i istoričari većim delom otklanjaju njenu verodostojnost.*

Ćiro. *Pitanje: Da li je nebeski Otac veći od Isusa Krista, kad Isus na poslednjoj večeri kaže: „Ali ja sam se molio za tebe da vera tvoja ne oslabi" (Lk 22, 32)? Odgovor: Božanske su osobe jednake po moći, slavi i dostojanstvu. Ali po svojoj čovečanskoj prirodi Krist je manji od Oca. Kao čovek, Krist je provodio život kojim je postao nedostiživ uzor svim ljudima. Među ostalim poslovima Krist se i mnogo molio. Jasno je da nebo nije primilo savršenije molitve od njegove.*

J. I. *Pitanje: Da li žrtva svete Mise koristi jednako mnogima kao što i jednome? Odgovor: Sveta Misa ima neizmernu vrednost. Kao što sunce istovremeno grije mnoge ljude, tako i jedna Misa mnogo koristi mnogima. Koliko će milosti primiti neki pojedinac od svete Mise, zavisi od mnogih faktora, među kojima zauzima važno mesto čovekova duševna spremnost, a i suvereno gospodstvo Božje u upravi sveta. Svećenik mora — o tome nema sumnje — obaviti toliko Misa, koliko je primio intencija.*

Pitanje: Da li ljudi, koji govore da promatraju (gledaju) Boga u sebi, obožavaju možda svoj razum i svoje osećanje? Odgovor: „Promatrati — gledati Boga u sebi" nije jednoznačan izraz. Sveti Avgustin je već govorio da promatra Boga kako izvan sebe tako i u sebi, te da je Bog duša njegove duše. Mnogi crkveni pisci svih vremena pisali su i pišu o nekom nutarnjem gledanju ili promatranju Boga. Ukoliko oni misle na neko lagano, veselo spoznanje Boga, povezano nutarnjom radošću i utehom, stvar je u redu. Kad bi međutim neko ozbiljno mislio da stvarno gleda u sebi Boga kao što gledamo mi vidljivi svet, nalazio bi se u opasnoj zabludi. Ko bi držao sebe deonikom božanstva, bio bi panteista odnosno u teozofskoj zabludi.

2 Pitanje: Da li ima izvan Rima koja „basilica maior"? Odgovor: Počasni naslov „Basilica maior" nosi prema najboljim liturgijskim udžbenicima pet crkava: četiri glavne rimske bazilike: Lateranska, Vatikanska, sv. Pavla i Marije Velike, a izvan Rima crkva sv. Franje u Asiziju.

Nakana Apostolata molitve. *Sveta nas Crkva u mesecu avgustu naročito poziva, da se molimo Srcu Isusovu na tu nakanu, da bi se uspešno zaprečilo delovanje verskih sekta i napredovanje sujeverja. U misiskom nas pogledu Crkva u tome mesecu poziva da se molimo Srcu Isusovu, da bi se u Japanu odgoj omladine temeljio na verskoj osnovi.*

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr. Janez Jenko, konzultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića broj 20. Poštanski fah 524. — Tekući račun 103-T-336.

Štampa: Štamparija „Filip Višnjić" — Beograd, Durmitorska 6 — Telefon 29-193